

ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΡΧΕΙΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΡΧΕΙΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ

Φοιτητής: Θωμάς Χιώτης

Επιβλέπων: Γιάννης Στογιαννίδης

Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών

«Διαχείριση Πληροφοριών σε Βιβλιοθήκες, Αρχεία, Μουσεία»

Τμήμα Αρχειονομίας, Βιβλιοθηκονομίας και Συστημάτων Πληροφόρησης
Σχολή Διοικητικών, Οικονομικών και Κοινωνικών Επιστημών

ΣΚΟΠΟΣ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ | ΚΙΝΗΤΡΟ

- Συγκέντρωση στοιχείων αναφορικά με τη διαχείριση αρχείων πολιτικών προσώπων
  - Μελέτη των ζητημάτων που προκύπτουν
  - Εξήγηση γεγονότων και καταστάσεων
  - Ερμηνεία εννοιών και αιτίων
  - Αντιμετώπιση θεμάτων που απασχολούν τους σύγχρονους αρχειονόμους
-

- Εμπειρία
- Επιθυμία
- Ενδιαφέρον
- Προσφορά

ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ

- Ποιες είναι οι τρέχουσες προσεγγίσεις στη διαχείριση αρχείων πολιτικών προσώπων στους εξεταζόμενους φορείς και κατά συνέπεια:
- Ποιες πρακτικές μπορούμε να διαμορφώσουμε ώστε η εργασία της διαχείρισης να προσφέρει τις μέγιστες δυνατότητες

ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ | ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

- Δημιουργία καταλόγου με φορείς και οργανισμούς διαχείρισης αρχείων πολιτικών προσώπων
  - Ανάπτυξη ηλεκτρονικού ερωτηματολογίου μέσω της υπηρεσίας Microsoft Form
  - Αποστολή του ερωτηματολογίου σε ελληνικούς φορείς και φορείς του εξωτερικού
  - Χρόνος διεξαγωγής του ερωτηματολογίου 09/2023-02/2024
  - Τελικές απαντήσεις: οκτώ (8)
-

ΦΟΡΕΙΣ | ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ | ΙΔΡΥΜΑΤΑ

Ελληνικοί φορείς

- Γενικά Αρχεία του Κράτους (Γ.Α.Κ.)
- Αρχεία Σύγχρονης Κοινωνικής Ιστορίας (ΑΣΚΙ)
  - Διπλωματικό και Ιστορικό Αρχείο του Υπ. Εξωτερικών
- Βιβλιοθήκη της Βουλής των Ελλήνων/τμήμα Μπενάκειου Βιβλιοθήκης και Συλλογών Πολιτικών Προσωπικότητων
- Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τραπέζης/τμήμα Ελληνικού Λογοτεχνικού και Ιστορικού Αρχείου
  - Ιστορικό Αρχείο της Κ.Ε. ΚΚΕ
  - Ίδρυμα Ανδρέα Παπανδρέου
  - Ίδρυμα Κωνσταντίνου Καραμανλή

Φορείς του εξωτερικού

- Εθνικά Αρχεία Αγγλίας
- Ομοσπονδιακά Αρχεία Γερμανίας
- Archives and Special Collections: Scottish Political Archives (University of Stirling)- SPA
- Εθνικά Αρχεία Ιταλίας
- Εθνικά Αρχεία Αυστραλίας
- Εθνικά Αρχεία της Μάλτας
- Εθνικά Αρχεία Ινδίας
- Εθνικά Αρχεία Γαλλίας
- Κρατικά Αρχεία της Βαυαρίας
- Εθνικά Αρχεία Ισπανίας
- Εθνικά Αρχεία της Λετονίας

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

- Α' Μέρος
  - Φύση των οργανισμών | Γενικές πρακτικές διαχείρισης αρχειακού υλικού
- Β' Μέρος
  - Έμφαση στην εξέταση πιθανών συνεργασιών αρχειακών φορέων & πολιτικών κομμάτων
- Γ' Μέρος
  - Μελέτη πολυσύνθετων θεμάτων και ζητημάτων κατά τη διαχείριση αρχείων πολιτικών προσώπων
- Δ' Μέρος
  - Εστίαση σε θέματα: ασφάλειας & προσβασιμότητας | προσωπικών δεδομένων & πνευματικής ιδιοκτησίας | τεχνολογίας

ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ | ΜΟΝΤΕΛΟ LICHTMAN

- Μοντέλο «Τα τρία C»
    - Κωδικοποίηση (Coding)
    - Κατηγοριοποίηση (Categorizing)
    - Έννοιες (Concept)
-

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΑΝΑΛΥΣΗΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ

- Α' Στάδιο
  - Δημιουργία λίστας με τις παρατηρήσεις μου από τις απαντήσεις του ερωτηματολογίου
- Β' Στάδιο
  - Διαγραφή «κωδικών» που ήταν ίδιοι ή είχαν ίδια σημασία
- Γ' Στάδιο
  - Ταξινόμηση κωδικών & δημιουργία κατηγοριών
- Δ' Στάδιο
  - Έλεγχος κατηγοριών, διαγραφή διπλότυπων, αλλαγές & διορθώσεις
- Ε' Στάδιο
  - Σύνδεση κατηγοριών → Δημιουργία εννοιών

Επικρατέστερες έννοιες:

Ψηφιοποίηση | Πολιτιστική κληρονομιά | Συνεργασία | Οπτικοακουστικό υλικό | Διατήρηση αρχειακού υλικού

Παράδειγμα κωδικοποίησης

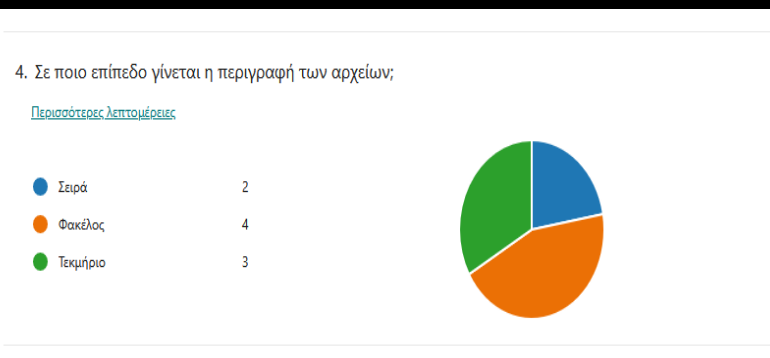
Περιορισμένη πρόσβαση	Ανάγκη	Ψηφιοποίηση
Έλλειψη χώρου αποθήκευσης		
Ανάγκη για φυσική παρουσία		
Υλικό ευαίσθητο στη χρήση		
Υψηλή ζήτηση και χρήση από πολλούς		
Διάσωση πολύτιμου υλικού		
Εκσυγχρονισμός φορέα		
Εξοικονόμηση χώρου		
Εύκολη και γρήγορη πρόσβαση		
Αντίγραφα ασφαλείας		
Δυσκολία αναζήτησης	OCR	
Αδυναμία ανάκτησης		
Συγκεκριμένες πληροφορίες		
Χρονοβόρα διαδικασία		
Απαιτεί ανθρώπινη παρέμβαση		
Απουσία OCR		
Περιορισμοί βάσει νόμου	Νομοθεσία	
Διαβαθμισμένο υλικό		
Περιορισμός στην ψηφιοποίηση		
Μη <u>προσβάσιμο</u> υλικό		
Επιθυμία του δωρητή-καταθέτη		
Φυσικό κλείσιμο		
Ανάρτηση <u>on-line</u>	Έργο	
Αρχειονόμος		
Φορέας- Ίδρυμα- Οργανισμός		
Δαπανηρό		
Χρονοβόρο		
Τεχνολογία		
Εξειδικευμένο προσωπικό		
Εξωτερικό συνεργείο		

ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

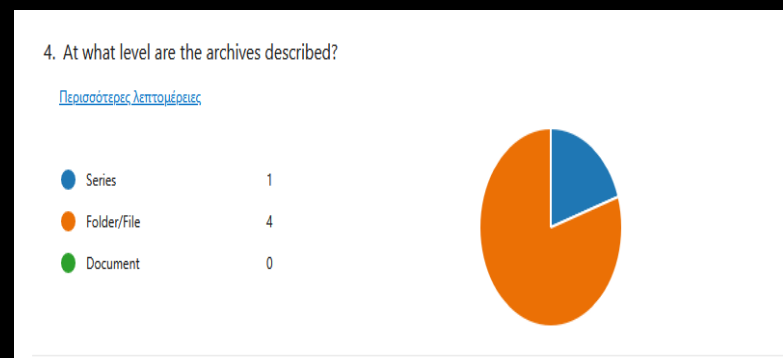
- Χρόνος διεξαγωγής της έρευνας
- Η μη πραγματοποίηση επιπρόσθετης μεθόδου συλλογής δεδομένων π.χ. συνεντεύξεις, story telling, participatory design.
- Αδυναμία απάντησης των φορέων:
  - Έλλειψη χρόνου
  - Άλλες προτεραιότητες
- Δίγλωσση προσέγγιση
- Αδυναμία εξέτασης όλων των διαδικασιών- πρακτικών που εφαρμόζονται παγκοσμίως

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΑΡΧΕΙΑΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ

Ελλάδα

Εξωτερικό

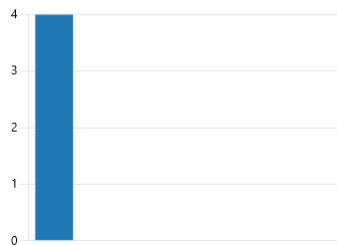
ΠΡΟΤΥΠΑ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗΣ ΑΡΧΕΙΑΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ

Ελλάδα

8. Ποιο από τα παρακάτω πρότυπα χρησιμοποιείτε για να περιγράψετε αρχεία πολιτικών προσώπων;

[Περισσότερες λεπτομέρειες](#)

● ΔΙΠΑΠ (Γ) 2η	4
● EAD	0
● RAD	0
● DACS	0
● Κανένα από τα παραπάνω	0
● Άλλο	0

Εξωτερικό

8. Which of the following standards is used to describe records of political figures?

[Περισσότερες λεπτομέρειες](#)

● ISAD (G) 2nd	2
● EAD	2
● RAD	0
● DACS	0
● None of the above	0
● Άλλο	0

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΠΡΟΣΚΤΗΣΗΣ ΑΡΧΕΙΑΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ

Ελλάδα

- Βιβλιοθήκη της Βουλής

«Δεν υπάρχει απολύτως σαφής χάραξη πολιτικής. Ωστόσο, βασική κατεύθυνση για το τμήμα είναι η εξειδίκευση σε αρχεία προσώπων της πολιτικής και του πνεύματος»

Εξωτερικό

- SPA

«Θα λάβουμε υπόψη τα αρχεία πολιτικών προσώπων που έχουν εργαστεί ουσιαστικά στην πολιτική σκηνή της Σκωτίας. Οι σύμβουλοι αρμόδιων θεμάτων των SPA θα προσφέρουν προτάσεις και θα εκφράσουν τη γνώμη τους για την πρόσβαση στα τεκμήρια κάποιου συγκεκριμένου πολιτικού προσώπου καθώς και η άποψη ακαδημαϊκών είναι ιδιαίτερης σημασίας για τον καθορισμό της σημαντικότητας του αρχείου»

ΨΗΦΙΟΠΟΙΗΣΗ

Ελλάδα

15. Υπάρχει διαδικασία ψηφιοποίησης του χαρτώου υλικού;

[Περισσότερες λεπτομέρειες](#)

Εξωτερικό

15. Is paper material digitized?

[Περισσότερες λεπτομέρειες](#)

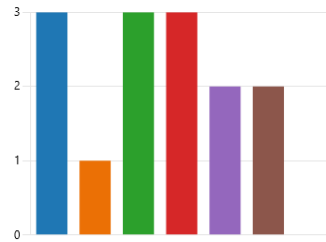
ΛΟΓΟΙ ΨΗΦΙΟΠΟΙΗΣΗΣ

Ελλάδα

16. Ποιοι από τους παρακάτω λόγους οδηγούν τον οργανισμό σας στην ψηφιοποίηση αρχειακού υλικού;

[Περισσότερες Λεπτομέρειες](#)

Υλικά ευαίσθητα στη χρήση	3
Εξοικονόμηση χώρου	1
Υψηλή ζήτηση για χρήση από π...	3
Διάσωση πολύτιμου υλικού	3
Εκσυγχρονισμός του φορέα	2
Όλα τα παραπάνω	2
Άλλο	0

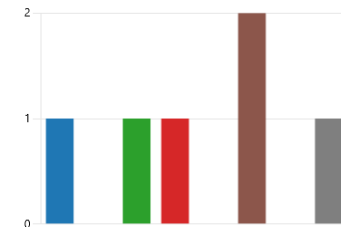

Εξωτερικό

16. Which of the following reasons lead your organization to digitize archival material?

[Περισσότερες Λεπτομέρειες](#)

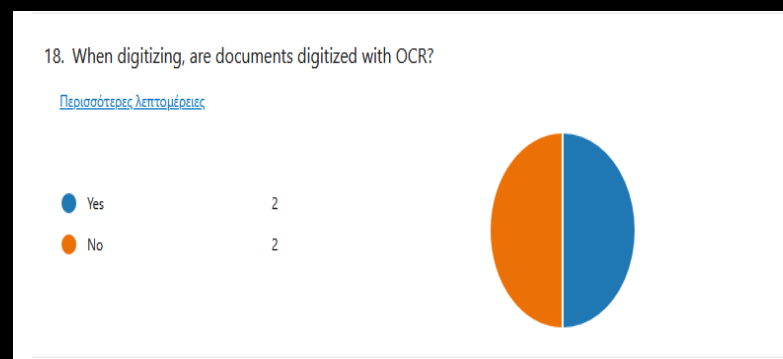
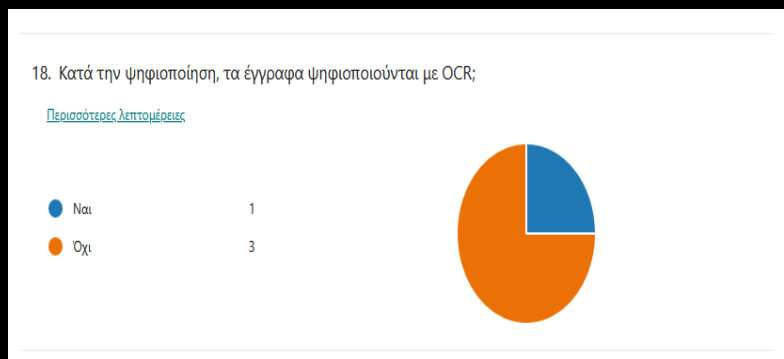
Material sensitive to use	1
Space saving	0
High demand for proof from ma...	1
Salvage of valuable material	1
Modernization of the carrier	0
All of the above	2
None of the above	0
Άλλο	1

ΟΠΤΙΚΗ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ ΧΑΡΑΚΤΗΡΩΝ (OCR)

Ελλάδα

Εξωτερικό

ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΓΙΑ ΤΗ ΨΗΦΙΟΠΟΙΗΣΗ

Ελλάδα

- Βιβλιοθήκη της Βουλής
«...δεν υπάρχει περιορισμός»

Εξωτερικό

- SPA
«...λόγω των περιορισμένων πόρων, δεν ψηφιοποιείται υλικό μη προσβάσιμο»
«...δεν ψηφιοποιείται υλικό αν υπάρχει επιθυμία του καταθέτη/δωρητή
- Εθνικά Αρχεία Λετονίας | Εθνικά Αρχεία της Μάλτας | Κρατικά Αρχεία της Βαυαρίας
«...δεν υπάρχει περιορισμός»

ΕΚΚΑΘΑΡΙΣΗ ΙΣΤΟΡΙΚΩΝ ΑΡΧΕΙΩΝ

Ελλάδα

- ΕΛΙΑ & ΑΣΚΙ
«...στις περιπτώσεις αντιτύπων»
- Βιβλιοθήκη της Βουλής των Ελλήνων
«...δεν πραγματοποιεί εκκαθάριση στα ιστορικά αρχεία των συλλογών της»
- ΓΑΚ
«...δεν εφαρμόζεται εκκαθάριση στα ιστορικά αρχεία»

Εξωτερικό

- SPA
«..δεν πραγματοποιούν εκκαθάριση»
- Εθνικά Αρχεία της Μάλτας
«...επαναξιολογούν -σπάνια- τα αρχεία τους»
- Κρατικά Αρχεία της Βαυαρίας
«...γίνονται τροποποιήσεις ή προσαρμογές στα ιστορικά αρχεία»

ΣΧΕΣΕΙΣ ΑΡΧΕΙΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ & ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ

Ελλάδα

- Όλοι οι φορείς
«...μια σχέση άρρηκτα συνδεδεμένη»

Εξωτερικό

- SPA
*«...σύνδεση αρχειακού υλικού με τη μουσική, την ποίηση και τις τέχνες»-
Stone of Destiny*
- Εθνικά Αρχεία της Μάλτας
«...κλάσμα της εγχώριας κληρονομιάς»

ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ ΦΟΡΕΩΝ

Ελλάδα

- Όλοι οι φορείς

«...συνεργασία με άλλους οργανισμούς με στόχο την προώθηση αρχειακού υλικού κυρίως στην ερευνητική κοινότητα (π.χ. διοργάνωση εκδηλώσεων, εκθέσεων, ερευνητικών προγραμμάτων κ.α.)»

Εξωτερικό

- SPA

«...διαμοιρασμός εγγράφων με την Εθνική Βιβλιοθήκη της Σκωτίας και το Πανεπιστήμιο Strathclyde και το αντίστροφο» για την εξασφάλιση αρτιότερης συλλογής για τους 3 φορείς»

- Κρατικά Αρχεία της Βαυαρίας

«...ινστιτούτο Σύγχρονης Ιστορίας στο Μόναχο και Βερολίνο» και «...αρχεία πολιτικών κομμάτων (CSU, FDP, SPD)» για την αποφυγή ανταγωνισμού

- Εθνικά Αρχεία Λετονίας

«...συνεργασία με κάθε είδους φορείς μνήμης, σε εθνικό & διεθνές επίπεδο»

ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ ΑΝΑΜΕΙΞΗΣ ΑΡΧΕΙΩΝ

Ελλάδα

- Βιβλιοθήκη της Βουλής
«Συνέβη σε παλιό αρχείο. Είχε ενταχθεί από λάθος της υπηρεσίας σε συλλογή στην οποία δεν ανήκε. Μετά την καταγραφή, αποτέλεσε αυτοτελές αρχείο, με τη σημείωση σχετικά με το που βρέθηκε»
- ΓΑΚ & ΕΛΙΑ
«...προσεκτική μελέτη & επιμελής εποπτεία για την αποφυγή τέτοιων ζητημάτων»

Εξωτερικό

- Εθνικά Αρχεία Μάλτας
«...τα πολιτικά πρόσωπα δεν έχουν χρόνο»
- Εθνικά Αρχεία Λετονίας
«...επαναφέρουν την αρχική τάξη»

Κρατικά Αρχεία της Βαυαρίας

«...διαχείριση από διαφορετικούς ανθρώπους, αρχεία που έχουν αρχειοθετηθεί λανθασμένα θα εντοπιστούν τυχαία»

ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΑΡΧΕΙΩΝ & ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΚΟΜΜΑΤΩΝ

Ελλάδα

- Βιβλιοθήκη της Βουλής
«...δεν υπάρχει συνεργασία»
- ΑΣΚΙ
«...διαθέτουν αρχεία ανενεργών κομμάτων»
- ΓΑΚ
«...αντίληψη ότι τα αρχεία πολιτικών και των πολιτικών κομμάτων είναι κατά βάση δημόσια αρχεία»

Εξωτερικό

- SPA
«...δεν υπάρχει συνεργασία»
- Κρατικά Αρχεία της Βαυαρίας
«...υπάρχει συνεργασία»
- Εθνικά Αρχεία της Μάλτας
«μια ενδεχόμενη συνεργασία θα ωφελήσει τόσο τα πολιτικά κόμματα όσο και τα αρχεία πολιτικών προσωπικοτήτων, με προϋπόθεση εργασία των πολιτικών κομμάτων πάνω στην οργάνωση και διαχείριση των αρχείων τους»

ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΟΠΤΙΚΟΑΚΟΥΣΤΙΚΩΝ ΑΡΧΕΙΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ

Ελλάδα

- Βιβλιοθήκη της Βουλής
«...ζητήματα πνευματικών δικαιωμάτων και προσωπικών δεδομένων, σχετικά με δημιουργούς και συμμετέχοντες, καθώς και ζητήματα ταύτισης προσώπων»
- ΓΑΚ
«...επίλυση ζητημάτων με την ορθολογική χρήση της σύγχρονης τεχνολογίας»
- ΑΣΚΙ
«...ανησυχίες όσον αφορά στη συντήρηση του υλικού και στην ψηφιακή μετατροπή του προκειμένου να διασωθεί το περιεχόμενό του»
- ΕΛΙΑ
«...ζήτημα της ψηφιοποίησης»

Εξωτερικό

- SPA
«...βασική πρόκληση την ψηφιακή διατήρηση»
- Εθνικά Αρχεία Λετονίας
«...δεν υπάρχουν ζητήματα διαχείρισης»
- Κρατικά Αρχεία της Βαυαρίας
«...περιστασιακά τεχνικά προβλήματα, επίλυση με τη συνεργασία του εσωτερικού τεχνικού συνεργείου»
- Εθνικά Αρχεία της Μάλτας
«...εξειδικευμένο αρχειοθέτη A/V και έχουν δημιουργήσει ένα συγκεκριμένο τμήμα που ονομάζεται «NAVI» για την διαχείριση πολυμεσικού υλικού στα πολιτικά αρχεία»

ΣΧΕΔΙΟ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ

Καλή πρακτική των Πολιτικών Αρχείων της Σκωτίας : σχέδιο πρόληψης και διαχείρισης

- Ανακατεύθυνση και προτροπή για κατάθεση οπτικοακουστικού υλικού σε ειδικό φορέα ταινιών και όχι στα SPA
- Επαρκείς γνώσεις και απαραίτητα τεχνολογικά μέσα

«Οι Rakemane και Mosweu (2020) σημειώνουν ότι η συνεργασία είναι μία από τις στρατηγικές που μπορεί να χρησιμοποιηθεί για τη βελτίωση της διαχείρισης και της διατήρησης υλικών οπτικοακουστικού σε βιβλιοθήκες και Αρχεία»

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ & ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΠΡΟΕΚΤΑΣΕΙΣ

- Η παρούσα έρευνα, έμπνευση για περαιτέρω μελέτη
- Συμμετοχική σχεδίαση πολιτικών εφαρμογής και βέλτιστων πρακτικών σε πεδία που χρήζουν ιδιαίτερης προσοχής
- Σε βάθος εξέταση των θεμάτων που επηρεάζονται από παράγοντες (π.χ. οικονομία/ πολιτική/ κοινωνία/ νομοθεσία/ τεχνολογία)
- Αξιολόγηση των διαδικασιών και σχεδιασμός εξ' αρχής νέων προτάσεων για την προσαρμογή σε νέα πλαίσια και την κάλυψη κενών

ΣΑΣ ΕΥΧΑΡΙΣΤΩ ΠΟΛΥ

«Τα αρχεία και η διαχείριση των αρχείων βρίσκονται μπροστά σε ραγδαίες εξελίξεις και αλλαγές, όχι μόνο ως αποτέλεσμα των τεχνολογικών επιτευγμάτων, αλλά και των κοινωνικών αλλαγών και κυβερνητικών πρωτοβουλιών όπου σε πολλές χώρες δίνουν έμφαση στη συμμόρφωση, τη λογοδοσία, την πρόσβαση σε πληροφορίες, τις σχέσεις με την κοινότητα και τη δράση τους στον συμμετοχικό πολιτισμό»

Geoffrey Yeo, 2017